

Integrisano razvijanje početne pismenosti, matematičkih vještina i motoričkih sposobnosti kroz fizičku aktivnost

- **OBLAST:**

Čitalačka pismenost i Matematička i prirodno-naučna pismenost

- Praksa povezuje razvoj početne čitalačke i jezičke pismenosti sa usvajanjem osnovnih matematičkih znanja kroz konkretne situacije iz tjelesne aktivnosti. Čitanje i pisanje primjenjuju se u vođenju dnevnika fizičkih aktivnosti, dok se matematička znanja razvijaju kroz brojanje, sabiranje, oduzimanje, poređenje i rješavanje tekstualnih zadataka zasnovanih na realizovanim sportskim aktivnostima.
 - Istovremeno, praksa obuhvata razvoj motoričkih sposobnosti, pravilnog držanja tijela i navika fizičke aktivnosti.
- **POLAZIŠTE – ZAŠTO JE PRAKSA PROVEDENA?**
 - Potreba za realizacijom prakse proizašla je iz učenih teškoća u usvajanju osnovnih školskih znanja i vještina, posebno početne čitalačke i matematičke pismenosti, kao i iz potrebe za unapređivanjem fizičke aktivnosti i pravilnog držanja tijela.
 - Kod jednog učenika uočene su izražene teškoće u usvajanju početnog čitanja i pisanja. Učenik je djelimično prepoznavao slova, ali ih nije znao samostalno napisati. Prepoznavao je brojeve i uz podršku učiteljice mogao sabirati i oduzimati, dok samostalno izvršavanje ovih operacija nije bilo moguće. Zbog nedovoljno razvijene početne čitalačke pismenosti imao je teškoće u čitanju lekcija iz oblasti Moja okolina i razumijevanju zadataka.
 - Dodatni izazov predstavljale su teškoće sa koncentracijom tokom časa, usvajanjem pravila ponašanja i razumijevanjem zahtjeva školskog učenja. Učeniku je bila potrebna kontinuirana podrška u učenju i individualizovan pristup. U realizaciju podrške uključen je defektolog škole, koji je svakodnevno radio s učenikom na usvajanju slova.
 - Na nivou grupe uočena je potreba za razvijanjem pravilnog sjedenja i pravilnog položaja tijela pri pisanju. Također je primijećena niska uključenost djece u fizičke aktivnosti. U okviru odjeljenja samo je jedan učenik trenirao fudbal, a jedna učenica pohađala folklor, što ukazuje na ograničenu uključenost djece u organizovane fizičke aktivnosti. Uočena je i potreba za unapređivanjem fizičke aktivnosti i motoričkih sposobnosti djece.
 - Praksa je zato koncipirana tako da se obrazovni sadržaji povežu sa kretanjem, igrom i konkretnim iskustvom djece, čime se omogućava funkcionalna primjena znanja u situacijama koje su neposredno povezane sa njihovim aktivnostima.

- **CILJNA GRUPA DJECE:**

- Praksa je usmjerena na učenike prvog razreda, pri čemu je posebna podrška bila namijenjena učeniku sa značajnim teškoćama u usvajanju početnih elemenata čitalačke i matematičke pismenosti. Učenik je nakon boravka u Njemačkoj tokom prvog polugodišta nastavio redovno pohađati nastavu u drugom polugodištu. Bilo mu je potrebno dodatno vrijeme, podrška i kontinuirano vođenje u procesu usvajanja slova, čitanja, pisanja i osnovnih matematičkih operacija.
- Na nivou cijele grupe postojala je potreba za razvijanjem pravilnog držanja tijela, pravilnog sjedenja, motoričkih sposobnosti, spretnosti, izdržljivosti i preciznosti. Aktivnosti su istovremeno bile usmjerene na razvijanje osjećaja pripadnosti grupi i podsticanje djece na aktivnije učešće u fizičkim aktivnostima.

- **CILJEVI PRAKSE:**

Opći cilj

Razvijati početnu čitalačku i matematičku pismenost, motoričke sposobnosti i navike pravilnog držanja tijela kroz povezivanje nastavnih sadržaja sa konkretnim fizičkim aktivnostima i iskustvenim učenjem.

Specifični ciljevi

- unaprijediti usvajanje štampanih slova i početnog čitanja i pisanja;
- razvijati sposobnost prepoznavanja, čitanja i pisanja brojeva;
- osposobljavati učenika za sabiranje i oduzimanje brojeva do 10;
- razvijati sposobnost čitanja i razumijevanja tekstualnog zadatka;
- osposobljavati učenika da tekstualni zadatak postavi, izračuna i oblikuje tekstualni odgovor;
- povezivati matematičko znanje sa konkretnim iskustvima i rezultatima fizičke aktivnosti;
- razvijati pravilno držanje tijela i pravilno sjedenje u školskoj klupi;
- razvijati spretnost, izdržljivost, preciznost i psihomotoričke sposobnosti;
- podsticati fizičku aktivnost djece;
- razvijati osjećaj pripadnosti grupi i saradnju kroz zajedničke aktivnosti;
- razvijati naviku bilježenja vlastitih aktivnosti i pravilnog izražavanja u pisanoj formi.

- **MEĐUPREDMETNA KORELACIJA**

Bosanski jezik i književnost

- Sadržaji iz bosanskog jezika povezani su sa vođenjem dnevnika tjelesne aktivnosti. Učenik bilježi aktivnosti realizovane na časovima tjelesnog i zdravstvenog odgoja, pri čemu se podstiče pravilno i lijepo pisanje, oblikovanje smislenih rečenica, upotreba velikog slova i tačke na kraju rečenice. Poseban element predstavlja čitanje naglas napisanog sadržaja, čime se ostvaruje funkcionalno povezivanje pisanja i čitanja.

Matematika

- Matematički sadržaji primjenjuju se u realnim situacijama nastalim tokom fizičkih aktivnosti. Djeca broje uspješna dodavanja lopte, broj prenesenih medicinki, broj preskočenih prepreka i broj preskakanja vijače. Na osnovu dobijenih podataka osmišljavaju se tekstualni zadaci, koji se zatim postavljaju, računaju i rješavaju uz oblikovanje tekstualnog odgovora.

Tjelesni i zdravstveni odgoj

- Tjelesni i zdravstveni odgoj predstavlja osnovu praktičnog rada. Kroz vježbe i igre razvijaju se spretnost, izdržljivost, preciznost, motorika i osjećaj pripadnosti grupi. Fizička aktivnost istovremeno predstavlja kontekst za primjenu sadržaja iz matematike i bosanskog jezika.

- **AKTIVNOSTI:**

Pripremna faza

Pripremna faza obuhvatila je organizaciju rada i planiranje podrške. Predviđeni su sastanci u trajanju od 90 i 60 minuta, kao i sastanci tima za praćenje stanja. U individualnoj podršci učeniku značajnu ulogu imao je defektolog škole, koji je svakodnevno radio na usvajanju slova.

Za realizaciju fizičkih aktivnosti planirana je odgovarajuća oprema: odbojkaške lopte, medicinke različite težine, prepreke različitih visina i vijače.

Uvodne i fizičke aktivnosti

Polazište praktičnog rada bio je **tjelesni i zdravstveni odgoj**, kroz koji su uvedene aktivnosti usmjerene na razvoj spretnosti, izdržljivosti, preciznosti, motorike i osjećaja pripadnosti grupi.

Djeca su učestvovala u različitim oblicima fizičkih aktivnosti:

- igrama odbojke u paru;
- nošenju medicinke od 1 kg i 2 kg na udaljenosti do 50 m;
- trčanju sa preponama na udaljenosti do 100 m;
- grupnom i pojedinačnom preskakanju vijače;
- natezanju konopca.

Aktivnosti su omogućile da djeca kroz neposredno iskustvo kretanja stvaraju konkretne podatke koje su zatim koristila u matematičkim i jezičkim zadacima.

Matematičke aktivnosti

- Matematičko učenje povezano je sa rezultatima fizičkih aktivnosti. Djeca su brojala koliko su puta dobacila loptu drugu ili drugarici, koliko je puta prenesena medicinka od 1 kg, a koliko medicinka od 2 kg.
- U aktivnosti trčanja djeca su brojala koliko su prepreka preskočila i razlikovala broj visokih i niskih prepreka. Kod preskakanja vijače pratila su broj preskakanja u grupni zadatak, postaviti ga, izračunati rješenje i dati tekstualni odgovor. Na taj način matematički sadržaji nisu bili izdvojeni od iskustva učenika, već su se razvijali kroz aktivnosti koje su djeca neposredno izvodila i čnju učiteljice i školskog defektologa. Posebno se radilo na usvajanju slova, koje je predstavljalo osnovni preduslov za napredovanje u drugim nastavi i broj preskakanja pojedinačno.
- Na osnovu tih konkretnih situacija učenici su trebali osmisлити tekstualni zadatak, postaviti ga, izračunati rješenje i dati tekstualni odgovor. Na taj način matematički sadržaji nisu bili izdvojeni od iskustva učenika, već su se razvijali kroz aktivnosti koje su djeca neposredno izvodila i čije su rezultate mogla posmatrati i brojati.

Aktivnosti iz bosanskog jezika

- Učenik je kroz praksu vodio **dnevnik tjelesne aktivnosti**. U dnevnik je upisivao aktivnosti realizovane na časovima tjelesnog i zdravstvenog odgoja.

Posebna pažnja usmjerena je na:

- pravilno i čitko pisanje;
- oblikovanje smislenih rečenica;
- pravilnu upotrebu velikog slova;
- upotrebu tačke na kraju rečenice;
- čitanje naglas onoga što je napisano.

Praćenje i podrška

- Podrška je bila usmjerena na potrebe učenika i odvijala se uz saradnju učiteljice i školskog defektologa. Posebno se radilo na usvajanju slova, koje je predstavljalo osnovni preduslov za napredovanje u drugim nastavnim oblastima.
- Praćenje je uključivalo neposredno posmatranje učeničkog rada i učešća u aktivnostima, kao i dokumentovanje fotografskim i video materijalom.

Završna aktivnost i refleksija

- Završni elementi rada bili su povezani sa bilježenjem realizovanih aktivnosti, čitanjem zapisanog sadržaja i primjenom matematičkih operacija na konkretne rezultate fizičkih aktivnosti.
- Planom realizacije predviđena je i **revizija kroz sastanak u trajanju od 45 ili 60 minuta**, uz korištenje radnog lista „Protokol pregleda/revizija“.

- **OSTVARENI ISHODI**

Obrazovni ishodi

- Planirani obrazovni ishodi obuhvataju razvoj početne pismenosti i osnovnih matematičkih znanja. Očekuje se da učenik:
 - nauči čitati i pisati štampana slova;
 - prepozna je, pročita i napiše broj;
 - sabira i oduzima brojeve do 10;
 - pročita i razumije tekstualni zadatak;
 - postavi matematički zadatak na osnovu konkretne situacije;
 - izračuna rješenje i oblikuje tekstualni odgovor;
 - primjenjuje pisanje kroz vođenje dnevnika fizičkih aktivnosti;
 - pravilno oblikuje jednostavne rečenice, uz upotrebu velikog slova i tačke.

Funkcionalni ishodi

Kroz povezivanje kretanja, matematike i jezika razvijaju se sposobnosti:

- primjene matematičkih znanja u konkretnim životnim i nastavnim situacijama;
- brojanja i evidentiranja rezultata aktivnosti;
- povezivanja konkretne situacije sa matematičkim zadatkom;
- rješavanja jednostavnih problema;
- čitanja i razumijevanja zadataka;
- pisanja i usmenog prezentovanja vlastitog rada;
- razvijanja preciznosti, spretnosti i izdržljivosti;
- razvijanja psihomotoričkih sposobnosti;
- saradnje i učešća u grupnim aktivnostima;
- povezivanja različitih nastavnih sadržaja kroz praktično iskustvo.

Odgojni ishodi

Praksa je usmjerena na razvijanje:

- odgovornijeg odnosa prema vlastitom tijelu i fizičkoj aktivnosti;
- pravilnih navika sjedenja i držanja tijela;
- osjećaja pripadnosti grupi;
- saradnje kroz aktivnosti u paru i grupi;
- ustrajnosti u izvršavanju zadataka;
- poštovanja pravila tokom nastavnog rada i fizičkih aktivnosti;
- aktivnog uključivanja u zajedničke aktivnosti.